

Sygn. akt VIII C 183/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: sekr. sąd. Katarzyna Górniak

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2022 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko A. G. i H. G.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 183/22

UZASADNIENIE

W dniu 24 lutego 2022 roku powódka A. K., reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, wytoczyła przeciwko pozwany solidarnie A. G. i H. G. powództwo o zasądzenie kwoty 12.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 stycznia 2022 roku do dnia zapłaty oraz wniosła o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniesiono, że strony łączy umowa o dzieło skonkretyzowana w formie faktury VAT nr (...) z dnia 11 marca 2021 roku. Na mocy przedmiotowego stosunku prawnego pozwani, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, zobowiązali się do wykonania stolarki drzwiowej wraz z montażem w domu jednorodzinnym położonym w B. przy ul. (...), powódka zaś zobowiązała się z tego tytułu do zapłaty umówionego wynagrodzenia w kwocie 18.550 zł. Należne pozwany wynagrodzenie zostało uiszczone przez powódkę w całości – kwota 5.250 zł została zapłacona w chwili zawarcia umowy, a pozostała część 13.300 zł w dniach 31 marca i 17 maja 2021 roku. Niezwłocznie po wykonaniu dzieła powódka wraz ze swoją córką H. K. i zięciem M. K. (1) ujawnili szereg nieprawidłowości polegających na wadliwym: zrealizowaniu 10 ościeżnic, montażu 2 skrzydeł drzwiowych, 10 klamek oraz 4 zamków w drzwiach. Pismem z dnia 16 września 2021 roku powódka, działając przez swoją córkę H. K., zgłosiła wykonawcy wady dzieła. Pozwany odmówił uznania swojej odpowiedzialności z tytułu rękojmi lub gwarancji i polecił zgłoszenie wad swojemu ubezpieczycielowi, co też powódka uczyniła. Towarzystwo ubezpieczeń po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego także odmówiło uznania swojej odpowiedzialności, ta bowiem została wyłączona w przypadku szkód podlegających naprawie przez ubezpieczonego w ramach gwarancji/rękojmi. Jednocześnie rzeczoznawca ubezpieczyciela potwierdził istnienie zgłaszanych przez powódkę wad. Wobec powyższego powódka ponownie wezwała pozwanych do usunięcia wad lub wymiany wadliwych elementów na wolne od wad. W odpowiedzi pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko. W takim stanie rzeczy strona powodowa oświadczeniem z dnia 23 grudnia

2021 roku, w oparciu o art. 638 § 1 k.c. w zw. z art. 560 § 1 k.c., obniżyła wynagrodzenie pozwanych o kwotę 12.000 zł oraz wezwała ich do zwrotu nadpłaconej różnicy. **(pozew k. 5-10)**

W odpowiedzi na pozew pozwani, reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika, wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwani podnieśli zarzut braku legitymacji czynnej powódki wskazując, że zamówienie na stolarkę drzwiową oraz jej montaż zleciła w dniu 25 września 2020 roku H. K., która dokonała wyboru określonego producenta i modelu drzwi, klamek oraz zamków. Córka powódki nadzorowała także wykonanie prac, zgłaszała w ich trakcie uwagi i zalecenia, zobowiązana została przez pozwanych do przygotowania otworów drzwiowych, dokonała sporządzenia protokołu szkody majątkowej i zgłoszenia szkody, wreszcie uiściła umówione wynagrodzenie. Osoba ta wraz z mężem zamieszkuje przy tym na nieruchomości w B., zaś M. K. (2) prowadzi w budynku, w którym nastąpił montaż, działalność gospodarczą w postaci gabinetu lekarskiego. Pozwani podnieśli również, że H. K. na każdym etapie realizacji umowy działała we własnym imieniu, nie powoływała się na jakiegokolwiek umocowanie, nie konsultowała swoich decyzji z powódką. Dopiero w dniu wystawienia rachunku za wykonaną sprzedaż i montaż pozwani zostali poproszeni przez H. K. o wystawienie imiennego rachunku na powódkę, będącą właścicielką przedmiotowej ubezpieczonej nieruchomości. Niezależnie od powyższego pozwani wyjaśnili, że umowa została wykonana zgodnie ze złożonym zamówieniem, oddane dzieło jest wolne od wad, zamontowane drzwi posiadają parametry i właściwości zgodne z oczekiwaniami zamawiającej, a wykonany montaż jest zgodny z obowiązującymi normami. Wskazali, że zamawiająca była informowana o tym, że wybrane przez nią drzwi bezprzylgowe nie są odpowiednie do w/w budynku, z uwagi na nierówność ścian i podłóg, a mimo tego podjęła decyzję o ich zakupie, a tym samym zaakceptowała ryzyko związane z trudnością ich montażu. Dlatego też jeśli wystąpiły jakiegokolwiek różnice w szczelinach, to były one spowodowane wyłącznie charakterystyką budynku. **(odpowiedź na pozew k. 57-59)**

W toku procesu stanowiska stron nie uległy zmianie. Postanowieniem z dnia 16 listopada 2022 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi:

1) na podstawie art. 196 § 1 i 2 k.p.c., oddalił wniosek powódki o zawiadomienie o toczącym się procesie H. K. celem umożliwienia jej wstąpienia do sprawy w charakterze powódki, z uwagi na to, że pozwani nie wyrazili zgody na przystąpienie do sprawy H. K. stosownie do przepisu art. 196 § 2 k.p.c.;

2) na podstawie art. 195 § 1 i 2 k.p.c., oddalił wniosek powódki o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze powódki H. K., z uwagi na to, że po stronie powodowej nie występuje współuczestnictwo konieczne;

3) niezależnie od powyższego, na podstawie art. 505⁴ §1 k.p.c., uznał, że podmiotowa zmiana powództwa jest niedopuszczalna, z uwagi na to, że sprawa jest rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym. **(protokół rozprawy k. 131-134)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwani A. G. i H. G. prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod firmą (...), której przedmiotem jest sprzedaż i montaż stolarki otworowej. **(wydruk z (...) k. 17-18, k. 19-20, okoliczności bezsporne)**

W dniu (...) córka powódki H. K. złożyła u pozwanych zamówienie na dziesięć sztuk ościeżnic wraz z drzwiami bezprzylgowymi oraz klamkami, których producentem była firma (...). Wartość zamówionych produktów wyniosła 13.954 zł. Pozwani, poza dostarczeniem wybranych przez zamawiającą produktów, zobowiązali się do ich montażu w domu przy ul. (...) w B., gdzie H. K. zamieszkuje wraz z mężem M. K. (1), który dodatkowo prowadzi pod w/w adresem gabinet lekarski.

Przed złożeniem zamówienia H. K. kontaktowała się w drodze wiadomości email z pozwanymi, przesłała im zdjęcia z projektu

z kierunkiem otwierania się drzwi, prosiła o przesłanie opisu drzwi, żeby mogła sprawdzić czy wszystko się zgadza, pisała, że będzie dzwoniła w sprawie drzwi wewnętrznych i to jej numer telefonu do kontaktu zanotowano na dokumentacji z zamówienia. To ona dokonała wyboru producenta drzwi, ich rodzaju i koloru. W żadnej z wysłanych wiadomości córka powódki nie wskazywała, że działa z umocowania swojej matki, przeciwnie pisała w imieniu własnym i to ona została wskazana jako klient w złożonym zamówieniu. **(zamówienie k. 63-64, wydruk korespondencji email k. 66-68, wydruk z (...) k. 65-65v., okoliczności bezsporne)**

W związku z wykonanym dziełem pozwani w dniu 11 marca 2021 roku wystawili fakturę VAT nr (...) na kwotę 18.500 zł za zrealizowaną usługę sprzedaży i montażu stolarki otworowej wraz z materiałami. Jako nabywca na fakturze wskazana została powódka A. K.. **(faktura k. 16, okoliczności bezsporne)**

W dniach 31 marca 2021 roku oraz 17 maja 2021 roku H. K. przełała na rachunek pozwanych kwoty odpowiednio 10.000 zł i 3.300 zł z tytułu wystawionej faktury VAT. **(potwierdzenie przelewu k. 14, k. 15, okoliczności bezsporne)**

W piśmie z dnia 16 września 2021 roku H. K., M. K. (1) i A. K., działając we własnym imieniu, wniesli o demontaż wadliwego produktu, tj. 10 par drzwi wraz z ościeżnicami oraz zamontowanie w sposób prawidłowy pozbawionych wad ościeżnic, drzwi i klamek wraz z wykonaniem napraw z tym związanych, w terminie 14 dni.

W odpowiedzi pozwani poinformowali H. K., że ich zdaniem nie występuje niezgodność rzeczy sprzedanej z umową. Wskazali, że wszystkie drzwi są zamontowane prawidłowo, zgodnie z możliwościami technicznymi zastanymi w miejscu montażu, z zachowaniem wszelkich obowiązujących norm. Dodali, że przed wyceną drzwi zamawiająca była informowana o właściwości wybranych drzwi bezprzylgowych białych, w tym o możliwości powstania nierównych szczelin, widocznych łączeń oraz o ograniczonej technicznie możliwości regulacji tych drzwi, co jednak nie ma wpływu na ich funkcjonalność. Na koniec pozwani zwrócili uwagę na możliwość zgłoszenia nieprawidłowości montażu do ich ubezpieczyciela, z uwagi na dobro klienta. **(pismo k. 21-23, k. 24, okoliczności bezsporne)**

W toku postępowania likwidacyjnego ubezpieczyciel dokonał oględzin wykonanych przez pozwanych prac oraz sporządził na tę okoliczność protokół szkody majątkowej. W jego treści, jako osoba poszkodowana wskazana została H. K.. W oświadczeniu poszkodowanego córka powódki wskazała, że odszkodowanie winno być wypłacone na należący do niej rachunek bankowy. H. K. podała ponadto swój adres email, jako adres do korespondencji, złożyła również podpis pod protokołem oraz oświadczeniem, o których mowa wyżej i listą wymaganych dokumentów.

Decyzją z dnia 27 października 2021 roku InterRisk TU powiadomił powódkę o odmowie wypłaty świadczenia z uwagi na wyłączność odpowiedzialności ubezpieczyciela w przypadku szkód w wadliwie wykonanym przedmiocie pracy lub usługi. **(decyzja k. 25-27, protokół szkody majątkowej wraz z załącznikami k. 28-35, okoliczności bezsporne)**

Po otrzymaniu stanowiska ubezpieczyciela, powódka pismem z dnia 19 listopada 2021 roku zgłosiła pozwanym wady fizyczne dzieła oraz wezwała do ich usunięcia w terminie 14 dni. Pozwani odmówili uznania zgłoszonych roszczeń, wobec czego A. K. w dniu 23 grudnia 2021 roku złożyła wykonawcy oświadczenie o obniżeniu wynagrodzenie o kwotę 12.000 zł oraz wezwała go do zwrotu w terminie 3 dni w/w sumy pieniężnej. **(pismo k. 36-37, k. 41-42, k. 43, potwierdzenie nadania przesyłki k. 38, k. 45, wydruk ze strony internetowej operatora pocztowego k. 39-40, k. 46-47, oświadczenie k. 44, okoliczności bezsporne)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu. Z uwagi na zasadnie podniesiony zarzut braku legitymacji procesowej czynnej powódki Sąd odstąpił od przeprowadzenia w sprawie postępowania dowodowego pomijając, na podstawie art. 235² § 1 k.p.c., wnioski dowodowe zgłoszone w pozwie oraz w odpowiedzi na pozew.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie, z uwagi na brak legitymacji procesowej czynnej powódki.

Legitymacja procesowa oznacza materialne uprawnienie do występowania w konkretnym procesie cywilnym w charakterze strony. W uzasadnieniu wyroku z dnia 18 stycznia 2000 roku (III CKN 525/98, L.) Sąd Najwyższy wskazał, że „legitymacja procesowa oznacza, że dany podmiot jest uprawniony do występowania w charakterze strony w konkretnym procesie w stosunku do jego przedmiotu”. Stanowisko to zostało podtrzymane w innych orzeczeniach. I tak w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2017 roku (I PZ 31/16, L.) Sąd Najwyższy stwierdził m.in., że „legitymacja procesowa jest przesłanką materialnoprawną skuteczności powództwa i oznacza wynikające z przepisów prawa materialnego uprawnienie do występowania w danym procesie w charakterze powoda (legitymacja procesowa czynna), względnie pozwanego (legitymacja procesowa bierna)”. Powód i pozwany muszą więc pozostawać w określonym stosunku materialnoprawnym do przedmiotu procesu cywilnego. Podkreśla się, że legitymacja procesowa nie jest pojęciem prawa procesowego, ponieważ o tym, czy istnieje ona w danej sprawie nie decydują przepisy prawa procesowego, ale przepisy prawa materialnego. Stąd też w judykaturze twierdzi się, że legitymacja procesowa jest kategorią materialnoprawną i powinna być łączona ze stosunkiem prawnym. Koncepcja legitymacji procesowej jako legitymacji materialnej została zaaprobowana w orzecznictwie sądów powszechnych. Przykładowo w wyroku z dnia 23 listopada 2016 roku (I ACa 1908/15, L.) Sąd Apelacyjny w Warszawie wyjaśnił, że legitymacja procesowa jest przesłanką merytoryczną, o której istnieniu przesądzają przepisy prawa materialnego, mające zastosowanie w konkretnym stanie faktycznym, nie zaś przepisy procesowe, jej brak nie prowadzi do odrzucenia pozwu lecz do oddalenia powództwa. W uzasadnieniu wyroku z 13 maja 2016 roku (I ACa 1100/15, L.), podniósł z kolei, że materialna legitymacja po stronie biernej nie jest rodzajem legitymacji „(...) lecz instytucją materialnego prawa cywilnego. Polega bowiem na pozostawaniu przez podmiot powództwa, zwykle będący również stroną procesu, podmiotem stosunku prawnego albo prawa podmiotowego stanowiącego przedmiot sporu, czyli podstawę faktyczną tego roszczenia, które zostało zgłoszone w pozwie”.

W przypadku powództwa o świadczenie, tak pieniężne, jak i niepieniężne, sąd zawsze ustala istnienie między stronami stosunku prawnego. Mamy więc do czynienia z rodzajem legitymacji procesowej, którego źródła upatrywać należy w stosunku prawnym. Przedmiotem procesu będzie zatem stosunek prawny między stronami, na który składają się następujące elementy: podmiot, przedmiot oraz treść, tj. prawa i obowiązki. Brak legitymacji zachodzić będzie wówczas, jeżeli taki stosunek nie istnieje albo istnieje między osobami, z których żadna, bądź jedna nie jest stroną procesu, którego przedmiotem jest stosunek prawny. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 marca 2013 roku (III CSK 211/12, L.) „przedmiotem procesu, jest przedstawione pod osąd roszczenie procesowe, które nie przesądza obiektywnego istnienia prawa podmiotowego, lecz stanowi jedynie twierdzenie powoda o jego istnieniu. Na to roszczenie składa się dokładnie określone żądanie znajdujące uzasadnienie w powołanych okolicznościach faktycznych. Tak określone żądanie stanowi powództwo”. Innymi słowy żądanie powoda może zostać uwzględnione, jeżeli w procesie zostanie wykazane prawo podmiotowe wynikające z przytoczonych w pozwie podstaw materialnoprawnych.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy przypomnienia wymaga, że powódka wywodzi swoje roszczenie z umowy o dzieło zawartej

z pozwanymi. Treść pozwu wskazuje przy tym, że powódka nie tyle upatruje źródła swojego żądania w samej umowie, a bardziej w wystawionej przez pozwanych fakturze VAT wywodząc, że umowa została w tym dokumencie księgowym „skonkretyzowana”. Z takim stanowiskiem nie sposób się jednak zgodzić, faktura nie dowodzi bowiem tego, kto jest stroną danej umowy, wskazuje wyłącznie podmiot, który obarczony został obowiązkiem zapłaty za towar, usługę, co jednak samo w sobie jeszcze nie oznacza, że pomiędzy tym podmiotem

a wystawcą faktury istnieje stosunek prawny w zakresie ujętych w jej treści towaru/usługi. Można wręcz pokusić się o dalej idące stwierdzenie, a mianowicie, że samo wystawienie faktury na daną osobę nie oznacza jeszcze, że to ona w rzeczywistości poniesie oznaczony w niej koszt. Wszak osobie tej może zależeć wyłącznie na tym, aby figurować w fakturze jako płatnik (przykładowo na potrzeby odliczenia podatkowego), w rzeczywistości zaś należność z faktury zostanie zapłacona przez kogoś innego. Z faktury oczywiście wynika, co było przedmiotem umowy, ale to przecież

nie faktura a porozumienie zawarte między stronami stosunku zobowiązaniowego, czy to ustnie, czy też pisemnie, definiuje ów przedmiot, warunki, na jakich umowa została zawarta, termin jej wykonania, wysokość wynagrodzenia itp., a faktura wyłącznie potwierdza, za co należy się zapłacić. W realiach rozstrzyganej sprawy pierwsze co zwraca uwagę to fakt, że dane powódki pojawiają się dopiero na gruncie wystawionej przez pozwanych faktury. Wcześniej, czy to w korespondencji email dotyczącej przedmiotowego zamówienia (k. 66-68), czy też w treści samego zamówienia (k. 63-64), podane są dane córki powódki – H. K.. To ona wysłała zdjęcia projektu dotyczące kierunku otwierania się drzwi, zaznacza, które drzwi są potrzebne, gdzie zlokalizowane są łazienki itp., podaje także wymogi odnośnie innych zamawianych towarów, które nie są objęte niniejszym postępowaniem. Co istotne w przywołanej dokumentacji brak jest jakiegokolwiek adnotacji, jakoby H. K. działała nie w swoim imieniu, a w imieniu powódki. Wręcz przeciwnie świadczy ona dobitnie o tym, że to córka powódki złożyła zamówienie, które dostosowała do własnych indywidualnych potrzeb wybierając producenta drzwi i ościeżnic, ich rodzaj, kolor itp. Wydaje się to zresztą oczywiste, skoro w budynku przy ul. (...) w B. powódka nie tylko zamieszkuje wraz z mężem, ale także jej mąż prowadzi tam działalność gospodarczą – gabinet lekarski. Wprawdzie, o czym była mowa, powódka zostaje wpisana w fakturze, jako nabywca, niemniej jednak dopłaty za zamówienie dokonuje już H. K., co pozwala przypuszczać, że także pierwszą transzę wynagrodzenia uiściła właśnie ona. Następnie powódka zostaje wymieniona z imienia i nazwiska w wezwaniu z dnia 16 września 2021 roku, jednocześnie jednak w wezwaniu tym są także dane H. K. i M. K. (1), wszystkie te osoby działają we własnym imieniu (nie zaś w imieniu powódki, co zdaje się powódka sugerować w pozwie), choć jako adres email podany jest już adres córki powódki. Co znamienne odpowiedź na wezwanie pozwani kierują do H. K. wychodząc z założenia, że skoro to z tą osobą dokonywali uzgodnień na temat zamówienia, ona także je złożyła, to wszelkie kwestie winno się rozstrzygać właśnie z córką powódki jako ich klientem. Nie można także tracić z pola widzenia okoliczności, że wprawdzie powódka, jak podnosi w pozwie, zgłosiła szkodę ubezpieczycielowi pozwanych (przy czym powódka nie załącza zgłoszenia szkody, a wyłącznie decyzję TU o odmowie wypłaty świadczenia, w której widnieje, jako adresat), to już w protokole szkody majątkowej sporządzonym przez rzeczoznawcę InterRisk, jako osoba poszkodowana została wymieniona H. K.. To córka powódki podpisuje protokół i załączniki do niego, to ona wypełnia „oświadczenie poszkodowanego”, podaje w jego treści swój numer rachunku bankowego, na który należy wypłacić odszkodowanie oraz swój adres email do korespondencji. Ewidentnie zatem H. K. stawia siebie w roli osoby, na rzecz której pozwani – w jej mniemaniu – wykonali dzieło w sposób wadliwy. Powtórzenia wymaga, że córka powódki od samego początku do samego końca uczestniczyła w realizacji umowy, działając w imieniu własnym, konsultowała szczegóły zamówienia, sposób jego realizacji, zgłaszała (wg twierdzeń odpowiedzi na pozew) uwagi, zalecenia, wreszcie, to ona uiściła umówione wynagrodzenie. Twierdzenie w takiej sytuacji, że to powódka była stroną umowy z pozwanymi, nie znajduje jakichkolwiek podstaw. Oceny tej nie mogłyby przy tym zmienić ewentualne wyjaśnienia powódki, czy też wnioskowanych przez nią świadków, przyjęta przez Sąd konkluzja znajduje bowiem niepodważalne oparcie w złożonych w poczet materiału dowodowego dokumentach. Jak podniesiono wyżej, konkluzji tej nie zmienia w żaden sposób fakt, że powódka widnieje na fakturze, jako nabywca, że zainicjowała postępowanie likwidacyjne przed ubezpieczycielem pozwanych, czy wreszcie, że po otrzymaniu decyzji odmownej zgłosiła wady pozwanemu, a następnie złożyła mu oświadczenie o obniżeniu wynagrodzenia. Wszystkie te działania zostały bowiem podjęte post factum, już po wykonaniu umowy i li tylko na ich podstawie nie sposób wywodzić, że powódka była jej stroną, zwłaszcza w sytuacji, gdy cała dokumentacja sporządzona w trakcie realizacji zamówienia oraz sposób jego opłacenia, dobitnie wskazują, że umowa ta została zawarta pomiędzy H. K. a pozwanymi. Wydaje się to zresztą dostrzegać sama powódka, działająca przez pełnomocnika, skoro na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku złożyła ona wniosek o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze powódki H. K. w trybie art. 195 k.p.c., a następnie wniosek o zawiadomienie w trybie art. 196 k.p.c. H. K. o toczącym się procesie i umożliwienie wstąpienia jej do sprawy, czemu jednak sprzeciwiła się strona przeciwna. Zwrócić także należy ostatecznie uwagę na to, że zgodnie z przepisem art. 505⁴ § 1 k.p.c., podmiotowa zmiana powództwa była niedopuszczalna w niniejszej sprawie, podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym.

Mając na względzie powyższe, Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od powódki na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 3.617 zł, na którą złożyło się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika w stawce minimalnej 3.600 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł.

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji.